

UTDRAG AV STATSMINISTERENS FOREDRAG PÅ MØRE OG ROMSDAL
ARBEIDERPARTIS FAGLIG- POLITISKE KONFERANSE I MOLDE 14.9.80

Skattepolitikken.

Regjeringen arbeider nå med den endelige utforming av forslaget til statsbudsjett for neste år. Det vil bli lagt fram for Stortinget om tre uker og vil bli offentliggjort da. Blant de spørsmål det alltid knytter seg interesse til før et statsbudsjett legges fram, er hvordan skattene blir neste år.

Her er det viktig å minne om båggrunnen for de skatteforslag Regjeringen vil komme med i årets budsjett. I fjor høst la Regjeringen fram for Stortinget en skisse for reform av personbeskatningen. Stortingets behandling

- 2 -

av denne skissen viste bl.a. at det er flertall i Stortinget for at det nåværende skattenivå totalt må opprettholdes, og at inntektsskatten må dempes, og at det i stedet må legges økt vekt på indirekte skatter. Dette utgjør derfor hovedgrunnlaget i det skatteopplegg Regjeringen nå arbeider med.

Sentralt i Regjeringens opplegg står en reell senking i marginals kattene - eller progresjonen om man vil. Tallene viser at utviklingen er kommet så langt at stadig flere rammes urimelig hardt av skatteprogresjonen. For ti år siden var det bare 25.000 skatteyttere som hadde en marginals katt på over 50 prosent. I år kommer hele 640.000 skatteyttere til å få en marginals katt på over femti prosent.

Det sier seg selv at denne utviklingen ikke kan fortsette. Det som i sin tid var hovedpoenget med en sterkt progressiv beskatning, nemlig en utjevning mellom høyere og lavere inntektsgrupper, den effekten er i ferd med å bli borte. Dette må vi gjøre noe med. Det vil derfor komme forslag om en reell demping i marginals-katten.

Isolert sett vil en reduksjon av marginals-katten bety mindre inntekter til staten. Hvis det skulle bli resultatet, ville fellesskapet få sterkt reduserte midler til å løse de mange presserende oppgaver som ligger der og venter på sin løsning. En ansvarlig regjering kan ikke foreslå noe slikt. Det vi derfor tar sikte på, er at den inntektsreduksjon som følger av reduserte marginals-katter, skal oppveies av økte indirekte skatter - altså skatter og avgifter utenom personbeskatningen. Dette er i tråd

med det syn som hadde oppslutning fra et flertall i Stortinget, nemlig at det nåværende skattenivå totalt må opprettholdes.

La meg understreke at Regjeringen ikke vil foreslå noen forhøyelse i merverdiavgiften. En slik generell forhøyelse ville lett kunne føre med seg nye sosiale skjevheter. En forhøyelse ville ramme alle varer og ikke gjøre det mulig å fordele skatte- og avgiftsbelastningen på ulike vareslag. En slik fordeling kan vi i stedet få til ved å forhøye skatter og avgifter på forbruk som det av ulike grunner er ønskelig å begrense, for eksempel ut fra hensynet til en mer bevisst ernæringspolitikk.

Et annet element som vi vil se nærmere på, er de store automatiske overføringer som ligger i dagens system.

Gjennom ulike subsidieordninger har vi tatt sikte på å få til utjevning mellom ulike inntektsgrupper. Etter hvert er imidlertid overføringene i form av subsidier og kompensasjonsordninger blitt så store at det med rette kan reises spørsmål om hvem som subsidierer hvem. Dersom denne utviklingen fortsetter, kan vi komme i den situasjon at alle subsidierer alle, og da blir unektelig noe av meningen med det hele borte.

Så kan man reise spørsmålet: hvor blir det av den sosiale profil i det skatteopplegg Regjeringen arbeider med? Svaret på dette ligger i et videre felt enn bare det som har med skatter og avgifter å gjøre.

For lønnstakerne er selve inntektsutviklingen i år og neste år av avgjørende betydning. Regjeringen har nylig

hatt drøftelser med Landsorganisasjonen om dette, på bakgrunn av at prisstigningen i 1980 trolig blir noe høyere enn det som ble lagt til grunn ved inntektsoppgjøret i vår. Det sentrale for lønnstakerne i denne forbindelse er om den reelle kjøpekraft kan opprettholdes. Regjeringen er for sin del innstilt på at kjøpekraften i år skal søkes holde på samme nivå som i 1979.

Årets inntektsoppgjør fikk et utfall som Arbeiderpartiet og fagbevegelsen kan være både tilfreds med og stolt over. Det kom et gjennombrudd for lavtlønsgruppene som med rette er blitt betegnet som historisk. Regjeringens oppgave er å medvirke til at det som ble vunnet ved årets oppgjør kan bevares og om mulig forsterkes. Dermed er vi også framme ved noe av svaret på det spørsmålet

Jeg nettopp stilte: hvordan skal vi sikre en forsvarlig sosial profil ved det økonomiske opplegg. Vi vil ta sikte på å få til en klar fordelingsvirkning ved å kombinere skatteopplegget med prispolitikken og inntektspolitikken. I denne forbindelse vil jeg gjerne gjøre det klart at Regjeringen tar sikte på å øke ytelsene til pensjonistene gjennom folketrygden. Vi vil også øke barnetrygden, med særlig vekt på å trygge inntektsutviklingen for de familiegrupper som har lavest inntekt pr. person.

Regjeringens skatteopplegg vil som nevnt foreligge i detalj om en tre ukers tid. Hovedtrekkene slik jeg har skissert dem ovenfor, ble presentert av finansministeren på Arbeiderpartiets landsstyremøte i begynnelsen av denne måneden.

Så vidt jeg har kunnet registrere, er opplegget

stort sett blitt godt mottatt i den offentlige debatt. Det synes jeg lover godt, både for Regjeringens mulighet til å få oppslutning om dette fra et flertall i Stortinget, og for å få forståelse for våre forslag fra de brede grupper av lønnstakere